

Извештај

за конференцијата и состанокот на

*Комисијата за фонетика и фонологија при Меѓународниот славистички комитет – Скопје /
Струмица, 29-30 јуни 2023*

Во рамките на VIII меѓународна научна конференција „**Крсте Мисирков и македонскиот јазик – извор на научни истражувања**“ што се одржа во Скопје на 28 и 29 јуни 2023 г., а во рамките на јубилејот 70 години од основањето на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, беше одржана и мини-конференција на *Комисијата за фонетика и фонологија при Меѓународниот славистички комитет*, а под раководство на проф. д-р Јитка Вероњкова, фонетичар од Карловиот Универзитет во Прага. Домаќин на конференцијата беше проф. д-р Веселинка Лаброска, дописен член на МАНУ и член на оваа Комисија од македонска страна. Конференцијата на членовите на Комисијата и на гостите со реферати од фонетика и фонологија се одржа во амфитеатарот на Институтот на 29 јуни со почеток во 10 часот. Беа пријавени 12 реферати, од кои беа прочитани 11. Проф. д-р Гоце Цветановски оправдано беше отсутен и не го прочита својот реферат.

Во прилог е програмата на конференцијата:

10:00 – 13:00 – претпладне (амфитеатар на ИМЈ):

Модератори: Јитка Вероњкова, Веселинка Лаброска

(Комисија за фонетика и фонологија при Меѓународниот славистички комитет)

Jitka VEROŇKOVÁ, Zdena PALKOVÁ

NOVÝ KURZ VÝSLOVNOSTI ČEŠTINY PRO CIZINCE S VYUŽITÍM WEBOVÉ APLIKACE

Веселинка ЛАБРОСКА

ФОНЕМАТА /S/ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК, СТАНДАРД И ДИЈАЛЕКТИ

Irena SAWICKA, Elena PETROSKA

SYNTAKTYCZNE FUNKCJE PODWYŻSZONEJ ARTYKULACJI ŚREDNICH SAMOGŁOSEK W JĘZYKU MACEDOŃSKIM

Damir HORGA, Ines CAROVIĆ

GOVORNA DISFLUENTNOST U ČITANJU NA STRANOM JEZIKU

Гоце ЦВЕТАНОВСКИ

ИМА ЛИ „ДОБРА СМРТ“ И ДАЛИ „ХИДРАТА“ Е „ВИДРА“? – ИНДОЕВРОПСКАТА ФОНЕТИКА ВО СЛУЖБА НА ЕТИМОЛОГИЈАТА

Irena SAWICKA, Tatiana ZINOWJEWА

NAJNOWSZE ZMIANY W STRUKTURZE POLSKIEJ SYLABY

Anna CYCHNERSKA

PARALELE W SPOSOBIE REALIZACJI DŹWIĘCZNOŚCI NA GRANICY MIĘDZYWYRAZOWEJ W JĘZYKACH MACEDOŃSKIM I RUMUŃSKIM

Magdalena OSOWICKA-KONDRATOWICZ

Z PROBLEMÓW ROZWOJU MOWY. NA PRZYKŁADZIE DZIECI PIĘCIOLETNICH Z MIASTA OLSZTYNA

Anita LORENC

BADANIE ARTYKULACJI LATERALNYCH I NOSOWYCH Z WYKORZYSTANIEM ANALIZATORA ROZKŁADU POLA AKUSTYCZNEGO

Ђорђе ГЕНОВИЋ

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА УЛОГА АКЦЕНТА КОД ПОЈЕДИНИХ ДУБЛЕТНИХ ОБЛИКА ИМЕНИЦА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Дарко ТОМОВСКИ

ФОНЕТСКИТЕ СПЕЦИФИКИ ВО ГОВОРОТ ВО СЕЛОТО УРВИЧ

Душко ДЕСПОТОВСКИ

ФОНЕТСКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ГОВОРОТ ВО СЕЛОТО СИРИЧИНО – ТЕТОВСКО

На 30 јуни во 9 часот наутро во хотелот Сириус во Струмица беше одржан Состанок на *Комисијата за фонетика и фонологија при Меѓународниот славистички комитет*. На состанокот се вклучи онлајн и Ирена Савицка, која поради оправдани здравствени причини беше спречена да дојде лично. На состанокот што го водеше претседателката Јитка Вероњкова, најпрво таа даде информации од досегашните состаноци на Меѓународниот славистички комитет, а тоа се следниве:

- 1) Следниот Меѓународен славистички конгрес се планира за во Париз во 2025 г. (25-29 август 2025 година)
- 2) веб-страница на конгресот: <https://mks-paris.sciencesconf.org>
- 3) Правилата за прифаќање пријави (апстракт) остануваат исти како досега (квоти).
- 4) Секој национален комитет постапува поинаку - ќе биде корисно секој член да ја дознае моменталната ситуација од својот национален комитет.
- 5) Од дискусијата: Ј. Вероњкова – по инвазијата на Украина и по одложувањето на конгресот, чешкиот национален комитет ги прекина номинациите и изборот на пријави е сè уште отворен. И. Савицка - предлозите се веќе затворени во Полска.
- 6) МКС дозволува да се направат одредени промени на учесниците - погледнете ја насловната страница на веб-страницата на МКС (конгресот) <https://mks-paris.sciencesconf.org>.
- 7) Следниот конгрес ќе се одржи во Прага во 1929 година. Сè уште не е официјално одобрен, но се смета на тоа. Конгресот ќе се одржи на четири години, бидејќи годината -29 е јубилејна година: во 1929 година во Прага се одржа I Меѓународен конгрес на словенските филолози.
- 8) Устав на Меѓународниот славистички комитет и правила за прифаќање пријави на конгресите
- 9) Ј. Вероњкова: На состаноците на МКС се разговараше за измени на уставот и за правилата за прифаќање пријави на конгресите. На состанокот учествуваа само членови на МКС. Претседателите на комисиите ги добија записниците и комисиите имаат можност да се произнесат по дискутираните точки. Ј. Вероњкова ќе го испрати записникот до членовите на Комисијата.
- 10) а) За измени во уставот.
Комисиите добија документ во кој се наведени конкретни промени. Некои промени се само формални или се појаснувања. Некои промени се реакција на сегашната состојба – на пример, нов документ затоа што Статутот на комисиите при МКС важи до 2022 година, а

настанала ситуација конгресот да не се одржи точно по пет години.

б) Промени во правилата за прифаќање пријави. Формирана работна група во МКС, расправата за правилата ќе продолжи. Главниот предлог е главен/единствен критериум за избор на пријавите да не бидат националните квоти, туку изборот на пријавите да биде усогласен со меѓународните стандарди и правила за слични научни настани.

11) Ј. Веронкова лично ги поздравува промените, бидејќи во Чешка има голема база на слависти и тешко се доаѓа до конгресот преку квотите. Од дискусијата на МКС е јасно дека се работи за зачувување на улогата на националните комитети кои би можеле да дејствуваат како одреден филтер при изборот на пријавите и да се овозможи учество на истражувачи од земји каде што славистиката не е толку развиена.

Од дискусијата:

В. Лаброска: Во текот на процесот на рецензија постои опасност да се манифестира личната огорченост на рецензентите кон авторите. Би било добро правилата за избор на пријави на конгресот да бидат одредена комбинација на постоечкиот и на новиот метод.

И. Савицка: При поднесување пријави, авторот може да напише дека не сака одредени рецензенти.

Ј. Вероњкова ќе ги проследи овие коментари до П. Жењух (види подолу).

Во однос на работата на самата комисија беа утврдени следниве заклучоци:

1. Извештај за активности на комисијата, продолжување на акредитацијата

а) Дејноста на комисиите акредитирани на конгресот во Белград се продолжува до конгресот на славистите во Париз во 2025 година. На конгресот ќе се изврши акредитација во согласност со одобрениот Статут на комисиите.

б) До 31 јули 2023 година мора да се поднесе извештај за активностите на Комисијата во 2018-2023 година. Клучни точки за извештајот:

2019 година – конференција и сесија Прага – апстрактите се достапни како .pdf прилог на програмата

2021 година - конференција и состанок Загреб - објавени се апстракти (ISBN), се подготвуваат постапките (типирање)

2023 - конференција и состанок Скопје - планиран е печатен зборник –

Може да се спомене и заедничката монографија на дел од членовите на комисијата ФОНЕТИКА И ФОНОЛОГИЈА НА МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК (достапна на линкот на ИЦАЛ МАНУ).

2. Избор на секретар на комисијата

Во извештајот за активностите на комисијата треба да биде наведен и секретарот на комисијата.

Комисијата сè уште официјално нема секретар, па на состанокот се одржа избор на секретар.

Беше предложена Ана Цихнерска, која се согласи на номинацијата. Сите присутни членови на

Комисијата, вклучително и И. Савицка, гласаа за предлогот.

За секретар на Комисијата е избрана Ана Цихнерска.

3. Состанок на Комисијата пред Конгресот во Париз

А. Цихнерска предлага состанок на Комисијата во Торун во 2024 година.

4. Веб-страница на Комисијата

МКС планира да воспостави постојана веб-страница на МКС. Досега секогаш имаше страници само за претстојниот конгрес. Комитетот не сака/не може да презентира поединечни комисији (финансии) – на веб-страницата ќе има само линкови до веб-страниците на комисиите.

Постои можност да се има веб-страница на Комисијата под чешкиот национален комитет, а тоа е Славјанскиот институт на Академијата на науките на Чешката Република <http://www.slu.cas.cz/>, главен организатор на планираниот конгрес во Прага во 2029 година.

Комисијата се согласува со овој предлог.

Кон содржината на страниците. Ј. Вероњкова ѝ благодари на И. Савицка за испраќањето на основните документи. Ј. Вероњкова ќе собере други достапни документи и ќе ги консултира членовите на комисијата за содржината и структурата. Веб-страницата на Славјанскиот институт ќе претрпи реконструкција, создавањето на нови страници се очекува на есен оваа година.

5. Активност за објавување – опции

Дискусија за можностите за објавување прилози од Скопје:

В. Лаброска ќе ја истражува можноста за објавување во списанието Македонски јазик. Ј. Вероњкова наведува дали сите прилози ќе бидат тематски соодветни. Напомена: По состанокот на комисијата, во неформален разговор, директорката на Институтот Елена Јованова-Грујовска се согласи на можноста прилозите на членовите на Комисијата да се објават во списанието Македонски јазик.

6. Теми за активностите на комисијата, други публикации, грантови

б) Ј. Вероњкова ќе ги следи можностите за грантови. Во основа, треба да имаме сè подготвено однапред и да бараме / чекаме соодветна можност за грант. Обично има само кратко време да се обработи и поднесе апликацијата за грант.

в) Ј. Вероњкова предлага специфична тема за обработка, имено популаризација: Транслитерација помеѓу словенските јазици и односот помеѓу аудиостраницата и графичката страница. Мотивација: За чешката средина е актуелно прашањето за транслитерации, има ISO стандарди, модификации за различни намени, традиционални пристапи... Ресурсите не се на едно место и не се јасно дефинирани. Би било корисно да ги има опциите на едно место со препорака за која цел е погодна опцијата. Униформна обработка на односот помеѓу звучната страница и графичката страница за различни зборови.

7. Членови на комисијата

Услов за формирање на комисијата се најмалку 10 слависти од 5 земји во светот.

Нашата комисија го исполнува ова. Застапени се следните земји: Чешка, Хрватска, Полска, Северна Македонија, Словачка, Словенија.

На состанокот се разговараше за списокот на членови. Нема активни претставници за белоруски, бугарски, руски, српски, украински.

Забелешки: Српскиот јазик го изучува Ѓорѓе Геновиќ (гостин на Комисијата).

Додаток: По состанокот на комисијата, проф. Савицка ќе ја контактира проф. Евелина Григорова (Бугарка), која е заинтересирана да работи во Комисијата и ќе го контактира Мишко Суботиќ (Србин).

Записникот детално го состави проф. д-р Литка Вероњкова, претседател на Комисијата, а го преведе Веселинка Лаброска.

30. јуни 2023, Струмица, Р С Македонија